

**RODZINA
MARSZAŁKOWICZÓW
ZWIĄZKI ZE STRONIEM
I WKŁAD W WALKĘ O
NIEPODLEGŁOŚĆ**

STRONIE

Rodzina Marszałkowiczów posiadała w Stroniu duży majątek ziemski, a ich Dworek Szlachecki (dziś już nieistniejący) był w przeszłości najważniejszym obiektem miejscowości i zapewne gdyby przetrwał do naszych czasów spełniałby rolę ważnego zabytku.

Ród Marszałkowiczów herbu Zadora

ZADORA

Posiadłości w Stroniu

Rodzina Marszałkowiczów ze Stroniem związana jest od pierwszej połowy XIX wieku. Wówczas zakupili tutaj swoje posiadłości. Były to trudne czasy zaborów, gdy Polska nie istniała na mapach Europy. Rozdzielona między Rosję, Austrię i Prusy.

Tomasz Marszałkowicz - właściciel Stronia, Wolicy, dzierżawca Łukowicy. Zmarł 1834 rok, pochowany na cmentarzu w Kamienicy. Jego syn **Felicjan Marszałkowicz** - właściciel dóbr ziemskich w Stroniu. Zmarł w 1870 roku, a jego grób znajduje się na cmentarzu w Przyszowej.

**Felicjan Marszałkowicz (na zdjęciu z rodziną)
swoje posiadłości w Stroniu przepisał bratu
Maksymilianowi.**

MAKSYMILIAN Z BRZEZIA MARSZAŁKOWICZ

Urodził się w 1806 roku, właściciel dóbr w Kamienicy, Szczawie, Stroniu, absolwent prawa Uniwersytetu Wiedeńskiego. Był Przewodniczącym Rady Powiatu Limanowskiego, poseł na Sejm Krajowy we Lwowie. Ma duże zasługi dla rozwoju powiatu limanowskiego, w szczególności w budowie szkół i dróg. Przyjaźnił się i udzielał schronienia przywódcy powstania chochołowskiego Janu Kantemu Andrusikiewiczowi (wystąpienie górali przeciwko władzom austriackim z 1846 roku). Maksymilian Marszałkowicz zmarł w 1878 roku, pochowany jest na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Syn Maksymiliana, ZYGMUNT MARSZAŁKOWICZ

uczestniczył w powstaniu styczniowym (1863-1864) i został ranny w jednej z bitew. Walczył u boku dyktatora powstania Mariana Langiewicza. Po upadku powstania przejął rodzinny majątek w Stroniu. Zmarł w 1875 roku, pochowany na cmentarzu w Przyszowej.

**syn Zygmunta,
JAN MARSZAŁKOWICZ**

Od dziecka mieszkał w Stroniu, z którym był silnie związany. W regionie udzielał się w pracy społecznej, był inicjatorem założenia ponad 80 kótek rolniczych, czterech spółdzielczych kas oszczędnościowych. W kronice Szkoły Podstawowej w Stroniu wspomniany jako przewodniczący komisji egzaminacyjnej. Podejmował działania w celu budowy nowego budynku szkoły. Majątek w Stroniu sprzedał około 1905 roku. Wraz z rodziną wyjechał do Lwowa (obecna Ukraina, wówczas miast w większości zamieszkałe przez Polaków).

JAN MARSZAŁKOWICZ I JEGO WALKA O WOLNĄ POLSKĘ

Wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej w 1918 roku, walczył w obronie Lwowa, za co został wielokrotnie odznaczony. W 1920 roku został mianowany podporucznikiem, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1931 roku przyznany mu został Krzyż Niepodległości. Zmarł 11 kwietnia 1935 roku we Lwowie i został pochowany na Cmentarzu Obrońców Lwowa.

Na zdjęciu od lewej: Kazimierz, Adam i Jan

JAN MARSZAŁKOWICZ miał dwóch synów, którzy również walczyli o niepodległość: Kazimierza i Adama. Obaj urodzili się w Stroniu, skąd wyjechali wraz z rodziną w wieku kilku lat.

**Młodszy z rodzeństwa:
ADAM MARSZAŁKOWICZ**

We Lwowie już w 1914 roku wstąpił do Legionu Wschodniego. Uczestniczył w walkach w Karpatach, na Węgrzech i Wołyniu. Pod koniec 1918 roku wstąpił do formujących się oddziałów Wojska Polskiego i wziął udział w odsieczy Lwowa. W lipcu 1920 roku został awansowany do stopnia podporucznika, brał udział w walkach wojny polsko-bolszewickiej. Za swą postawę został odznaczony Krzyżem Walecznych. Po wojnie początkowo mieszkał w Zgłobicach koło Tarnowa. W latach trzydziestych XX wieku był burmistrzem Tarnowa i do dzisiaj podkreślane są tam jego wielkie zasługi dla rozwoju miasta.

ADAM MARSZAŁKOWICZ W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

Podczas II wojny światowej aktywnie uczestniczył w ruchu oporu. Był żołnierzem Armii Krajowej, w jego majątku w Zgłobicach działała tajna wytwórnia materiałów wybuchowych. W 1944 roku był zastępcą dowódcy lokalnej kompanii Wojskowej Służby Ochrony Powstania Warszawskiego. W 1945 roku otrzymał promocję do stopnia rotmistrza. Po zakończeniu wojny, obawiając się represji władz komunistycznych, wyjechał do Krakowa, następnie do Wrocławia. Zmarł w 1964 roku, jest pochowany na cmentarzu we Wrocławiu.

Syn Adama Marszałkowicza, ks. Jerzy to znany polski duchowny katolicki, założyciel Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta w Polsce. W 2016 roku otrzymał nagrodę specjalną Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej "Dla dobra wspólnego". Ma 87 lat i mieszka w ośrodku w Bielicach pod Opolem, gdzie mieszka do dnia dzisiejszego dzieląc pokój z bezdomnymi.

KAZIMIERZ MARSZAŁKOWICZ

(na zdjęciu pierwszy z lewej, wraz z bratem Adamem i ojcem Janem).

**Urodzony 1 października
1895 roku w Stroniu.**

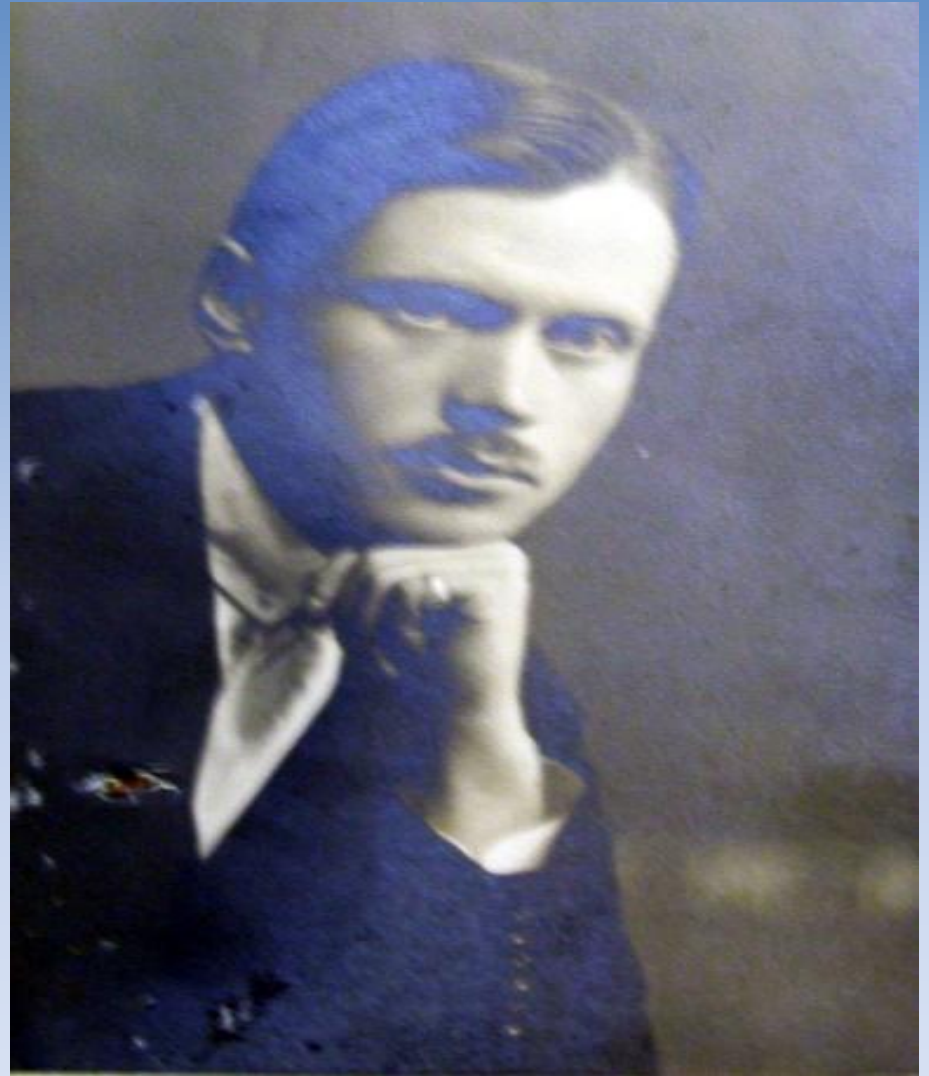
**Po opuszczeniu rodzinnej
miejscowości, wykształcenie
zdobywał najpierw w
Nowym Sączu, a potem we
Lwowie.**

**Od 1913 roku należał do
militarnej organizacji XII
Lwowskiej Drużyny Sokolej.**

KAZIMIERZ MARSZAŁKOWICZ WKŁAD W WALKĘ O NIEPODLEGŁOŚĆ

Po wybuchu I wojny światowej wstąpił we Lwowie do Legionu Wschodniego. Po ukończeniu w 1915 roku Szkoły Podchorążych w Krakowie, otrzymał przydział do kadry kawalerii w Grupie Legionów Polskich. Pod koniec wojny ze względu zdrowotnych przydzielony do Dowództwa Taborów Polskiego Korpusu Posiłkowego. Następnie walczył na terenach dzisiejszej Ukrainy.

WOJSKOWE OSIĄGNIĘCIA KAZIMIERZA MARSZAŁKOWICZA

27 sierpień 1920 roku - został rotmistrzem taborów.

**1 styczeń 1921 roku - dowódca taborów I Korpusu
Wojsk Litwy Środkowej.**

**15 kwietnia 1921 roku - dowódca taborów 1
Litewsko-Białoruskiej Dywizji Piechoty.**

**1 listopada 1921 roku - dowódca taborów Wojsk
Litwy Środkowej.**

**6 kwiecień 1923 roku - objął funkcję oficera
materiałowego w Szefostwie Taborów Okręgu
Korpusu nr VIII w Toruniu.**

**15 czerwca 1923 roku - ze względu na problemy
zdrowotne przeniesiony do rezerwy i zwolniony z
obowiązku służby wojskowej.**

**1923-1939 - gospodarował majątkiem ziemskim w
powiecie łuckim.**

KARA ŚMIERCI ZA WALKĘ O NIEPODLEGŁOŚĆ

1 września 1939 roku rozpoczęła się II wojna światowa, od ataku Niemiec na Polskę. 17 września 1939 roku, działając w porozumieniu z niemieckim agresorem, od wschodu do Polski wkroczyły wojska rosyjskie (Armia Czerwona ZSRR). Rosyjski Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych (NKWD) rozpoczął aresztowania wśród polskich wojskowych. Kazimierz Marszałkowicz jako były żołnierz i weteran wojny polsko-rosyjskiej również był zagrożeniem dla agresora.

ZBRODNIA KATYŃSKA

Kazimierz Marszałkiewicz znajduje się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej (lista obywateli Polski zamordowanych przez NKWD na Ukrainie). Został zastrzelony w Bykowni (las w Kijowie) i pochowany w zbiorowej mogile w 1940 roku.

Najwięcej polskich oficerów wymordowano w Katyniu, dlatego zbrodniczą akcją rosyjskiego NKWD w różnych miejscach w 1940 roku powszechnie nazywa się zbrodnią katyńską.

DĄB PAMIĘCI

W 2008 roku w ramach programu „Katyń... ocalić od zapomnienia” rozpoczęto sadzenie Dębów Pamięci upamiętniających 21 857 zamordowanych. W Stroniu również zostanie posadzony Dąb Pamięci na cześć rotmistrza Kazimierza Marszałkowicza. Ta uroczystość została połączona z obchodami stulecia NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI. Nasza Szkoła uczciła te wydarzenia 9 listopada 2018 roku.

